

PROGRAM MANAGERIAL

PENTRU FUNCȚIA DE DIRECTOR

**al Departamentului de Științe Socio-Umane, Institutul de Cercetări
Interdisciplinare al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași**

2024-2029

Motto: *“If you want to go fast, go alone, if you want to go far, go together”*

Candidat: CS II dr. Mihaela MOCANU

CUPRINS

- 1. Motivarea candidaturii**
- 2. Scurt istoric al Departamentului de Științe Socio-Umane**
- 3. Resurse și rezultate**
- 4. Obiectivele programului managerial**
- 5. Direcții de acțiune și măsuri operaționale**
- 6. Concluzii**

1. Motivarea candidaturii

Candidatura pentru funcția de director al Departamentului de Științe Socio-Umane, din cadrul Institutului de Cercetări Interdisciplinare al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, se sprijină pe două categorii de argumente:

- a. de natură obiectivă, privind experiența managerială și rezultatele obținute în activitatea desfășurată ca director al Institutului de Cercetări Interdisciplinare (ICI), începând cu 1 decembrie 2020 și până la 31 mai 2024, rezultate care situează astăzi ICI pe primele locuri la nivel instituțional în privința contribuției științifice și a fondurilor atrase prin contracte de cercetare;
- b. de natură subiectivă, legate de convingerea că pot contribui, prin activitatea managerială și alături de colegii mei, la consolidarea și dezvoltarea Departamentului de Științe Socio-Umane și, implicit, la sporirea vizibilității instituționale în plan național și internațional.

Candidatura mea valorifică experiența dobândită în cei 15 ani de activitate în calitate de cercetător în cadrul Departamentului de Științe Socio-Umane, fiind încurajată de sprijinul și încrederea arătate de colegi pe parcursul activității manageriale din ultimii ani.

La 1 decembrie 2020, am preluat mandatul de director al Institutului de Cercetări Interdisciplinare, o structură tânără, înființată scriptic în 2019, dar care a început să devină funcțională în 2020. De atunci și până astăzi, ICI a crescut constant în privința rezultatelor științifice, apreciere susținută de rapoartele de activitate anuale elaborate de conducerea Universității. Cei trei ani de activitate în calitate de director ICI au fost ghidați de o serie de valori și principii sintetizate de conceptele de transparență, echitate și integritate, iar acțiunile și măsurile întreprinse la nivel managerial au fost subsumate dorinței de a asigura un cadru favorabil dezvoltării și valorificării la nivel maxim a potențialului colectivului de cercetare. În acest sens, activitatea managerială a urmărit asigurarea unui climat de stabilitate și predictibilitate la nivelul Institutului, prin stimularea unui flux de comunicare directă între cercetători, directorii departamentelor și centrelor de cercetare și membrii consiliului științific. Transparența și echitatea în alocarea resurselor, recrutarea resursei umane pe criterii meritocratice, disponibilitatea la dialog, respectul față de obiectivele asumate prin programele manageriale de directorii unităților de cercetare componente, respectarea specificului domeniului și a libertății cercetătorilor în alegerea temelor de cercetare sunt valori asumate tacit, care au ghidat și vor continua să ghideze activitatea mea de director. Întâlnirile lunare pe care le-am avut cu membrii consiliului director, precum și întrevederile cu colegii în cadrul programului de audiență, pe parcursul ultimilor ani, mi-au oferit ocazia familiarizării cu specificul și diversitatea problemelor cu care se confruntă cercetătorii din diferite domenii științifice, întărindu-mi convingerea necesității unei abordări manageriale nuanțate, adaptată nevoilor și situațiilor punctuale.

2. Scurt istoric al Departamentului de Științe Socio-Umane

Constituit printr-o decizie a Senatului Universității, în 2008, Departamentul Interdisciplinar Socio-Uman (DSU) a fost gândit inițial ca o structură care să preia și să susțină proiecte prioritare ale Universității (Monumenta Lingue Dacoromanorum, Amper/ Amprom, Dicționare&Enciclopedii, Traditio), deserving interesele de cercetare ale comunității academice în domeniul științelor umaniste. Datorită acestei viziuni inițiale, în departament au fost angajați în primii ani, cu prioritate, cercetători din domeniul științelor umaniste: filologie, filosofie și istorie. Dacă la început a fost conceput ca o structură suport pentru proiectele colective derulate la nivelul Universității, treptat, politica managerială a departamentului a înregistrat modificări, favorizând, cu precădere, derularea de proiecte și teme individuale de cercetare. Astfel, la nivelul anului 2015, dintr-un total de 23 de cercetători angajați în cadrul DSU, doar 8 cercetători mai erau implicați în proiecte colective, 15 cercetători desfășurând teme de cercetare individuale. Treptat, toate proiectele colective au fost dizolvate, ajungând în 2019, anul înglobării DSU în Institutul de Cercetări Interdisciplinare, în situația în care fiecare membru din Departament se concentra cu precădere pe teme de cercetare individuale, în detrimentul celor de grup. Excepție fac situațiile în care finanțarea obținută de la UEFISCDI a condus la constituirea unor echipe de cercetare aferente perioadelor de derulare a proiectelor finanțate. Evoluția structurii de personal din primii 5 ani de activitate indică tendința clară de creștere a numărului de cercetători, astfel încât, dacă în 2009 existau în Departament doar 8 cercetători angajați, în 2013 numărul acestora ajunsese deja la 19.

Un moment de referință în evoluția departamentului survine în 2019 când, în baza hotărârii Senatului UAIC din 14.02.2019 și în conformitate cu prevederile Legii Educației Naționale (Legea nr. 1/2011), precum și ale Cartei Universitare, Departamentul de Științe Socio-Umane a fost integrat în Institutul de Cercetări Interdisciplinare (ICI), formând împreună cu Departamentul de Științe Exacte și Științe ale Naturii și centrele de cercetare CERNESIM, RAMTECH și ARHEOINVEST, prima structură de cercetare de o asemenea complexitate la nivel instituțional. Rolul ICI, asumat prin Statutul și Regulamentul de organizare și funcționare, era acela de a genera și promova excelența în cercetare, desfășurând activități de cercetare fundamentală și aplicativă, în următoarele domenii fundamentale: a. Științe exacte; b. Științele vieții, mediului și ale pământului; c. Științe umaniste și d. Științe sociale. Institutul dispune de autonomie organizatorică și funcțională, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, Carta Universitară, Statutul și Regulamentul ICI, în limitele resurselor financiare și materiale alocate de UAIC. De la înființare și până în prezent, rezultatele științifice ale colectivului de cercetători au crescut constant, Institutul ajungând să ocupe la nivelul anului 2024 prima poziție la nivel instituțional atât în privința sumelor atrase prin contracte de cercetare, cât și în privința publicațiilor științifice. Raportat la resursele financiare alocate de Universitate

în ultimii ani, vizând în principal asigurarea fondului de salarii pentru cei 80 de cercetători angajați în Institut, apreciem că rezultatele obținute de colegii cercetători demonstrează nu doar potențialul, ci și eforturile considerabile depuse de aceștia pentru desfășurarea activităților de cercetare la un înalt nivel științific. Date relevante în acest sens prezintă rapoartele științifice și financiare ale UAIC din ultimii 4 ani, care pot fi consultate la <https://www.uaic.ro/despre-uaic/documentele-universitatii/>.

3. Resurse și rezultate

Rezultatele obținute de cercetătorii din Departamentul de Științe Socio-Umane în ultimii ani se datorează efortului acestora pe multiple paliere: (i) atragerea de fonduri pentru activitățile de cercetare, printr-o participare crescută la competițiile pentru granturi; (ii) diseminarea cu precădere a rezultatelor în publicații și edituri de elită din circuitul științific internațional; (iii) perfecționarea individuală, prin desfășurarea de stagii de cercetare și documentare în universități și institute de cercetare din țară și străinătate; (iv) dezvoltarea de cooperări și parteneriate științifice care să crească competitivitatea în cadrul competițiilor pentru proiecte de cercetare. Printre măsurile adoptate la nivel administrativ amintim: înființarea unui laborator de cercetare dedicat științelor socio-umane, care beneficiază de programe software de analiză specifice domeniilor umaniste și sociale; diseminarea domeniilor de expertiză de la nivelul DSU, în vederea atragerii de fonduri suplimentare pentru activitatea de cercetare; organizarea de seminare științifice cu invitați de prestigiu din țară și străinătate, în vederea perfecționării personalului în domeniul redactării și implementării proiectelor de cercetare; organizarea unor evenimente de popularizare a rezultatelor cercetării la nivelul comunității academice (e.g. Ziua cercetătorului, Ziua porților deschise); alcătuirea și promovarea unor elemente de identitate instituțională, precum un site și o revistă proprii, menite să sporească vizibilitatea și să faciliteze diseminarea activităților desfășurate de cercetători.

Activitatea Departamentului de Științe Socio-Umane din ultimii ani a fost subsumată obiectivelor instituționale din perspectiva problematicii cercetării, vizând consolidarea recunoașterii internaționale pentru calitate în cercetare prin: (i) întărirea strategiei de cercetare interdisciplinară la nivelul unităților de cercetare componente și (ii) redimensionarea temelor de cercetare prin raportare la direcțiile strategice anunțate de programele cadru pentru cercetare, dezvoltare și inovare, la nivel național și european.

O analiza SWOT a situației actuale relevă o serie de puncte tari ale activității Departamentului de Științe Socio-Umane, după cum urmează:

- ◆ DSU dispune de resursă umană înalt calificată, cu vizibilitate internațională demonstrată de numărul de publicații în jurnale și edituri de prestigiu din circuitul științific internațional.
- ◆ DSU deține o pondere însemnată la nivelul ICI în privința sumelor atrase prin contracte de cercetare cu finanțare națională.

- ◆ Departamentul a înregistrat, de la înființare, o creștere calitativă a rezultatelor științifice. Astfel, numărul articolelor științifice în reviste indexate Web of Science din cvartilele Q1 (zona roșie) și Q2 (zona galbenă), pentru domeniul științelor sociale, respectiv Art & Humanities Citation Index (AHCI), pentru domeniul științele umaniste, precum și numărul de cărți și capitole de carte publicate la edituri de prestigiu internațional au crescut în ultimii ani, deținând o pondere însemnată în contribuția științifică instituțională.
- ◆ DSU este prezent cu șase structuri de cercetare în noua platformă EERTIS - Engage in the European Research and Technological Infrastructure System (<https://eertis.eu/>):

Digital Humanities Laboratory

Interdisciplinary integration and knowledge transfer in humanities

Centre for Theory and Interdisciplinary Study of Literature

Interdisciplinary Research Center on Cultural Heritage (IRCCH)

Monumenta Linguae Dacoromanorum (MLD)

Social Sciences and Humanities Research Laboratory (SSHLAB)

- ◆ Cercetătorii din DSU abordează problematici de cercetare de interes la nivel internațional, asigurând astfel premisele competitivității în competițiile pentru proiecte de cercetare și ale generării de cunoaștere relevantă pentru comunitate.

Puncte slabe ale activității DSU:

- ◆ Grad redus de colaborare a cercetătorilor la nivel intra departamental, afectând performanțele științifice la nivel de colectiv.
- ◆ Participare redusă a cercetătorilor din DSU la programele de finanțare din cadrul Orizont Europa;
- ◆ Grad redus de absorbție a tinerilor cercetători care, după 2-3 ani de activitate în Departament, alege să se orienteze spre o carieră didactică;
- ◆ Lipsa unei strategii coerente de recrutare și promovare la nivelul Departamentului, care a afectat atât gradul de coeziune al colectivului, cât și potențialul de dezvoltare al direcțiilor de cercetare existente.
- ◆ Dezechilibru în alcătuirea statelor de funcții prin prisma raportului dintre pozițiile de intrare (ACS, CS) și posturile superioare (CSII, CSI).
- ◆ Vizibilitate redusă a DSU la nivelul comunității, motivată de absența unei strategii pe termen mediu și lung de asigurare a transferului de cunoaștere în rândul publicului, general și specializat.

Printre riscurile externe identificate și care pot afecta activitatea și rezultatele DSU se numără: instabilitatea sistemului de cercetare la nivel național, generând impredictibilitate financiară; legislație restrictivă în ce privește angajarea de cercetători din străinătate; fluctuațiile mediului economic, vulnerabil la crize globale, cu efecte directe asupra finanțării CDI, îndeosebi în domeniul cercetării din științele sociale și umaniste; grad redus de atractivitate pentru o carieră în cercetare, alimentat de lipsa unor strategii de asigurare a

accesului și de dezvoltare a carierei pentru cercetătorii performanți; caracterul din ce în ce mai cronofag al procesului de publicare a rezultatelor științifice (timpii aferenți procesului de evaluare a articolelor au crescut considerabil după pandemie), alimentând riscul neîndeplinirii standardelor anuale de performanță; acces limitat la resurse financiare care să acopere costurile de publicare în jurnale și edituri din circuitul științific internațional, precum și costurile de deplasare la manifestări științifice internaționale.

Dacă ne raportăm la situația de personal din ultimii 4 ani, remarcăm o scădere graduală a numărului de cercetători angajați în departament: 2021 – 30 de cercetători; 2022 – 28 de cercetători; 2023 – 27; 2024 – 25, situație generată, în principal, de opțiunea unora dintre colegi pentru o carieră didactică, care oferă mai multă predictibilitate și stabilitate în planul dezvoltării profesionale. Astfel, 7 dintre colegii noștri din departament sunt astăzi cadre didactice în cadrul facultăților de profil din UAIC, dovedind că DSU constituie un bazin de recrutare pentru personal de înaltă calificare.

La începutul anului 2024, Statul de funcțiuni al Departamentului de Științe Socio-Umane cuprindea 42 de poziții de cercetare, dintre care 27 de poziții ocupate (grad de ocupare 64,28 %). În urma sesiunii de concurs din semestrul I al anului universitar 2023-2024, doi colegi, asistenți de cercetare, au trecut în didactic, astfel încât colectivul DSU numără astăzi 25 de cercetători din următoarele domenii de cercetare fundamentale: științe umaniste, științe sociale, științele vieții, mediului și ale pământului. O situație a personalului de cercetare din departament, pe domenii științifice și grade profesionale, este redată mai jos:

Funcția	Filologie	Filosofie	Economie	Finanțe	Geografie	Teologie	Statistică	Istorie	TOTAL
CS I	1		1	1					3
CS II	3	3						1	7
CS III	4	2		1		1		2	10
CS	1				1				2
ACS	1					1	1		3
Total	10	5	1	2	1	2	1	3	25

Tabel 1. Distribuția pe domenii și grade profesionale a personalului din DSU

Se remarcă un dezechilibru în privința raportului existent între posturile de intrare (ACS, CS) și posturile superioare (CSII, CSI), arătând necesitatea unui stat de funcții judicios elaborat, care să asigure: (i) cadrul de dezvoltare profesională fiecărui coleg din departament care îndeplinește standardele necesare și obligatorii pentru accederea pe un post superior și (ii) consolidarea direcțiilor și grupurilor de cercetare de la nivelul departamentului prin recrutarea de tineri cercetători. O evidență comparativă a structurii de personal din DSU, pe grade profesionale, este redată în figura de mai jos:

Distribuția posturilor ocupate la nivelul DSU

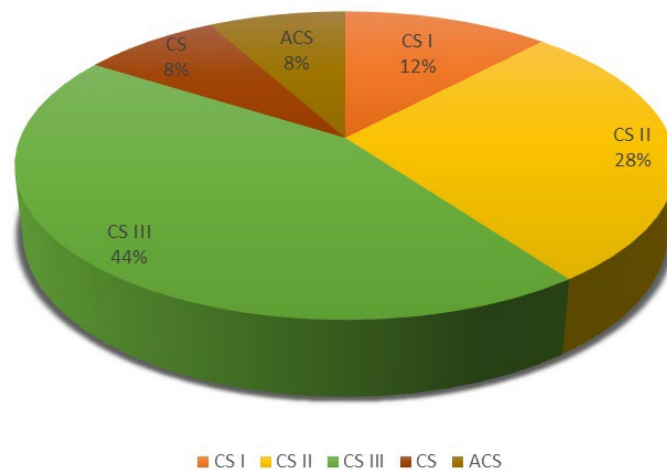

Fig. 1 Structura de personal de la nivelul DSU, pe grade profesionale

La nivel organizatoric, în 2022 au fost înființate în Departament șase grupuri de cercetare ale căror direcții de cercetare au fost stabilite în acord cu domeniile de expertiză ale membrilor, după cum urmează: Determinante ale dezvoltării economice sustenabile: abordări interdisciplinare (DDES); Monumenta linguae Dacoromanorum (MLD); Cercetare pentru o societate incluzivă (CSI); Cultură, religie și societate în Antichitatea greco-romană (CRSA); Ecouri ale Evului Mediu (EEM); Cercetări istorice și prosopografice ale elitei românești (secolele XVIII-XIX). Se impune o evaluare a gradului de funcționalitate a acestor grupuri de cercetare și a rezultatelor obținute în colaborare de membrii lor după înființare, în vederea optimizării activității și a evitării caracterului artificial al unor asocieri scriptice.

Referitor la rezultatele științifice obținute de cercetătorii DSU, o situație a evoluției acestora, pe categorii de rezultate luate în considerare pentru raportarea IC2, este redată în tabelul de mai jos:

Nr. crt	INDICATORI	2021	2022	2023
		Număr	Număr	Număr
I.1	Lucrari științifice indexate in reviste ISI Clarivate, din care:	27	39	27
	ISI Roșu	1	4	2
	ISI Galben	7	7	4
	ISI Alb	5	3	5
	ISI Art&Humanities	3	4	6
	ISI Emerging Sources Citation Index	10	19	10
	ISI Proceedings	1	2	0

	IEEE Proceedings	0	0	0
I.2	Articole științifice publicate în reviste indexate în baze de date internaționale BDI, din care:	36	26	17
	ERIH+	15	14	8
I.3	Articole științifice publicate în reviste neindexate (care nu au fost cuprinse la I.1. și I.2), peer reviewed	2	5	4
I.4	Articole de popularizare a științei, fără peer review	2	40	20
I.5	Lucrări științifice prezentate la conferințe indexate BDI	9	2	3
I.6	Lucrări științifice prezentate la conferințe neindexate, peer reviewed	55	68	68
I.7	Cărți de specialitate publicate în edituri naționale	2	1	5
I.8	Capitole publicate în cărți de specialitate la edituri naționale	6	9	3
I.9	Cărți de specialitate publicate în edituri internaționale	3	1	2
I.10	Capitole publicate în cărți de specialitate la edituri internaționale	9	4	16
I.11	Traducere - carte	2	1	0
I.12	Traducere - capitole carte	1	0	1
I.13	Brevete/cereri de brevet de invenție naționale /internaționale	0	0	0
I.14	Tehnologii, metode, produse sau servicii inovatoare introduse și valorificate pe piață	0	0	0
I.15	Premii, nominalizări, medalii și distincții academice naționale și internaționale	12	1	6
I.16	Membri al Academiei Române, AGIR, ASAS, AOSR, academiilor de ramură, academiilor naționale din străinătate	0	0	0
I.17	Membrii în comitetele redacționale ale unor reviste internaționale; Recenzenți ai unor edituri de prestigiu; Poziții de conducere în societăți științifice repute	75	111	105
I.18	Lista evenimentelor științifice organizate în 2021	6	7	9

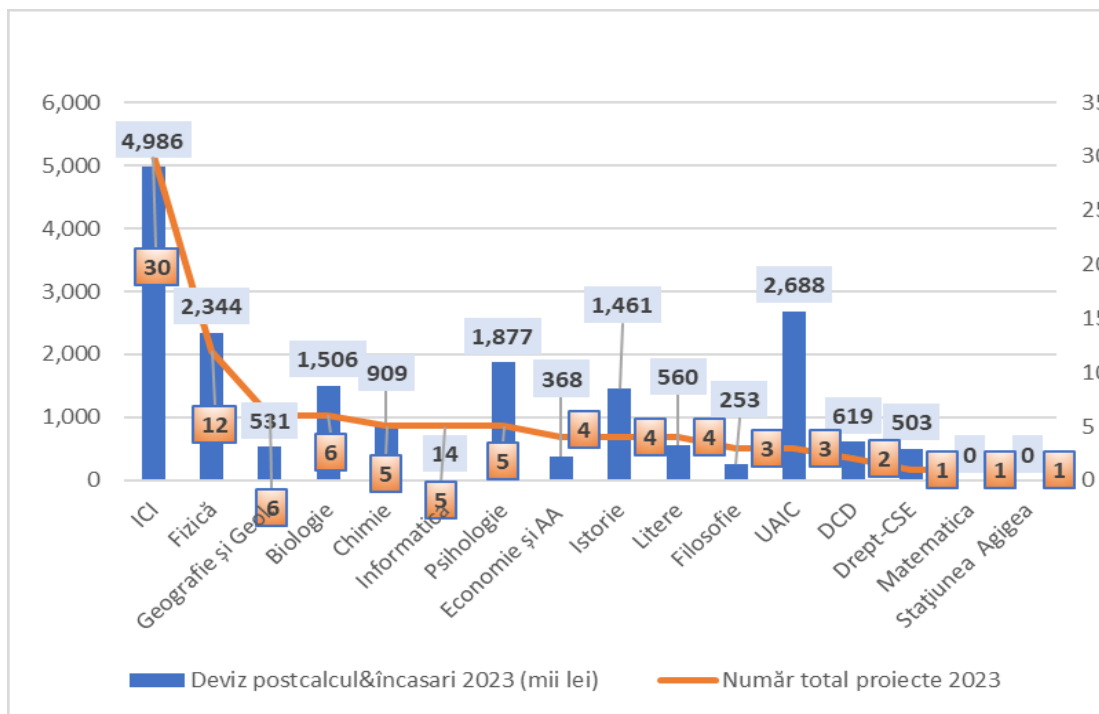
Tabel 2. Indicatori de rezultat aferenți raportării IC2, pentru perioada 2021-2023

Remarcăm o ușoară scădere numerică a numărului de articole indexate WOS pe anul 2023, compensată însă de creșterea numărului capitolelor de carte (29) și a cărților (2) publicate la edituri internaționale, cel puțin la fel de valoroase ca articolele indexate Clarivate Analytics. Se remarcă, de asemenea, în perspectivă diacronică, deplasarea interesului cercetătorilor de pe diseminarea rezultatelor științifice în jurnale naționale, în jurnale din circuitul științific internațional și în edituri de prestigiu pentru domeniul științelor umaniste și sociale. Indicatorii de rezultat din tabelul de mai sus trebuie corelați cu numărul cercetătorilor care și-au desfășurat activitatea în DSU în anii respectivi.

În privința finanțărilor primite de cercetători prin intermediul contractelor de cercetare, o evidență a sumelor atrase de Institut în 2023, precum și a ponderii acestora la nivel instituțional, este redată în graficul

de mai jos, preluat din Raportul de activitate pe 2023 al Proectoratului pentru programe de cercetare și transfer de cunoștințe al UAIC:

Grafic 1. Totalul sumelor atrase prin contracte cu finanțare națională și internațională pe facultăți și ICI în 2023

În 2023, cei 25 de cercetători ai Departamentului Socio-Uman au depus un număr de 18 aplicații eligibile, înregistrând o rată de participare de 72%, peste media ratei de participare înregistrată la nivelul Institutului (56,79%). O evidență a depunerilor de proiecte, pe linii de finanțare, la ultimele competiții naționale, este redată în tabelul de mai jos:

Tip competiție	Număr de aplicații	Aplicații eligibile	Rezultatul evaluării	Rata de participare
TE	7	6	în curs de evaluare	28%
PCE	4	4	în curs de evaluare	16%
PED	3	3	în curs de evaluare	12%

RO-MD	3	3	1 proiect finanțat	12%
RO-FR	2	2	în curs evaluare	8%

Tabel 3. Situația depunerilor de proiecte în ultimele competiții naționale

În contextul lipsei oricărui predictibilități a calendarului competițional la nivel național și al alocării bugetare derizorii pe linii de finanțare, apreciem că orientarea unora dintre colegii din departament spre programele de finanțare internaționale este lăudabilă, iar valorificarea expertizei lor în acest domeniu oferă premisele creșterii gradului de participare a cercetătorilor DSU la astfel de competiții. Amintim, în acest sens, două aplicații de proiect realizate în cadrul programului Orizont Europa, care au trecut de prima etapă a procesului de evaluare, dovedind un înalt nivel științific al propunerii de proiect:

- Change- HERA, call Crisis: *Ordinary Crisis and In-Visible Violence: How Women Shape the Memory of Crisis in Post-Socialist Europe*, acronim proiect: OrdCriVio, director proiect CS II dr. Simona MITROIU.
- ERC Synergy Grant 2024: *Towers of Bibles: Unity and Diversity in European Bible Translation Movement*, acronim proiect ToBi, responsabil proiect din partea UAIC CSII dr. Ana-Maria GÎNSAC.

Se remarcă eforturile susținute ale cercetătorilor din domeniul științelor umaniste de a participa la competițiile pentru granturi de cercetare. Astfel, numărul aplicațiilor de proiect a crescut de la o competiție la alta, în ciuda criteriilor științifice de eligibilitate ridicate pentru directorii de proiect, arătând nu doar preocuparea cercetătorilor din Departament pentru accesarea de fonduri suplimentare pentru activitățile de cercetare, ci și nivelul de performanță științifică al acestora.

4. Obiectivele programului managerial

Dezvoltarea unei strategii coerente de cercetare la nivelul departamentului presupune formularea unor obiective realiste, adaptate domeniilor de cercetare, cu încurajarea direcțiilor de cercetare competitive și a abordărilor multi- și interdisciplinare. Consolidarea infrastructurii de cercetare existente, dinamizarea și flexibilizarea circuitului de comunicare dintre cercetători și structurile suport din cadrul Universității (SMACS, Direcția economică și resurse umane, Direcția achiziții publice și urmărirea contractelor ș.a.) sunt imperative menite să asigure valorificarea potențialului de cercetare al resursei umane conducând la rezultate superioare în plan științific. În absența unor mecanisme clare, transparente și predictibile de finanțare, a unui sistem de evaluare care să promoveze calitatea în detrimentul cantității (v. [European Agreement on Reforming Research Assessment](#)), cu respectarea specificului domeniului, a unei politici de recrutare bazată pe excelență și meritocrație și a unui mediu de lucru securizat, rezultatele expectate vor

întârzia să apară, afectând nu doar poziționarea Universității în clasamentele naționale și internaționale, ci și capacitatea instituțională de a răspunde noilor provocări europene: creșterea cererii pentru formare superioară; internaționalizarea cercetării și educației; dezvoltarea de parteneriate cu ceilalți stakeholderi ai ecosistemului de cercetare; asigurarea transferului de cunoaștere la nivelul comunității.

Având în vedere cele menționate anterior și în consonanță cu obiectivele programului managerial al Rectorului Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, pentru perioada 2024-2029, coroborat cu obiectivele strategice ale Institutului prezentate în programul managerial al directorului general al ICI UAIC, propunem următoarele obiective specifice ale programului managerial:

OS1 Creșterea contribuției științifice a DSU la consolidarea poziției ICI și, implicit, a Universității în ecosistemul național și internațional de cercetare

Orientarea actului de cercetare către excelență, calitate și vizibilitate internațională constituie nu doar un deziderat la nivelul DSU, fiind un demers asumat de întregul colectiv de cercetători. Diseminarea rezultatelor cercetării în jurnale și edituri de prestigiu din circuitul științific internațional sunt impuse nu doar prin indicatorii de performanță stabiliți la nivel instituțional și național, ci și de condițiile științifice de eligibilitate la competițiile naționale și internaționale pentru granturi de cercetare. Deși prezența în clasamentele internaționale nu este un obiectiv în sine, monitorizarea acestora permite adaptarea indicatorilor instituționali la piața internațională. O mai bună poziționare a UAIC în metarankingul național ar conduce la o finanțare instituțională superioară, asigurând astfel nevoile financiare pe care le presupune desfășurarea unei cercetări științifice de top.

În condițiile în care activitățile de cercetare reclamă resurse financiare din ce în ce mai mari, considerăm imperioasă intensificarea eforturilor de atragere de fonduri prin participarea la competițiile pentru granturi de cercetare. În condițiile unei alocări bugetare de sub 0,2% din PIB pentru activitățile de cercetare la nivel național și a absenței unui calendar predictibil al competițiilor naționale, este necesară orientarea cercetătorilor către programele internaționale de finanțare. Programul Orizont Europa, care se derulează din 2021 până în 2027, are alocat un buget de 95,5 miliarde de EUR. La nivelul DSU, sunt cercetători și grupuri de cercetare care abordează problematici competitive din prisma temelor de interes la nivel european, asigurând astfel premisele pentru accesarea la programele de finanțare europeană. De asemenea, valorificarea expertizei cercetătorilor care au coordonat anterior proiecte naționale și internaționale și constituirea unor grupuri suport, care să cuprindă inclusiv membri ai Serviciului de management al activităților de cercetare, pentru redactarea aplicațiilor de proiect sunt mecanisme menite să crească șansele de accesare a unor astfel de programe de finanțare.

OS2 Conectarea temelor de cercetare la provocările societale și asigurarea transferului de cunoaștere la nivelul comunității

Activitățile de cercetare fundamentală pe care le desfășoară cercetătorii Departamentului de Științe Socio-Umane au ca scop dezvoltarea și producerea de noi cunoștințe în domenii științifice relevante pentru cultura și identitatea națională (limbă, istorie, religie), precum și promovarea unor valori culturale specifice în contextul unei globalizări accentuate și a unei dinamici migratorii fără precedent în istoria omenirii. Pentru a asigura competitivitatea cercetătorilor în competițiile naționale și internaționale pentru proiecte de cercetare, este necesară conectarea la direcțiile de cercetare stabilite prin documentele de referință pentru activitatea de CDI la nivel național și european (Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2022-2027; Programul Orizont Europa pentru cercetare și inovare pentru perioada 2021-2027). Deși reprezintă o datorie a comunității academice și a Universității, în calitate de principal formator al noilor generațiilor, transferul de cunoaștere la nivelul comunității, incluzând aici atât membrii comunității academice, cât și publicul larg, este slab reprezentat în prezent, prin acțiuni sporadice de diseminare a activităților de cercetare. În același timp, susținerea activităților de CD din fonduri publice impune transparentizarea, consultarea și informarea comunității asupra problematicilor de cercetare și a rezultatelor obținute, contribuind astfel la creșterea gradului de conștientizare a rolului și relevanței cercetării pentru progresul societății.

OS3 Asigurarea unui climat de lucru stabil și predictibil, care să asigure premisele dezvoltării și valorificării la nivel maxim a potențialului colectivului de cercetători

Caracterul eterogen al colectivului de cercetare din DSU, care cuprinde cercetători din domenii științifice variate, de la științe ale naturii, până la științe sociale și umaniste, reclamă o abordare nuanțată la nivel managerial, adaptată specificului domeniilor de cercetare și nevoilor punctuale ale cercetătorilor. Cultivarea unui mediu de lucru sănătos, promovarea unui climat de stabilitate și predictibilitate, asigurarea resurselor materiale necesare desfășurării activităților de cercetare, asigurarea cadrului de dezvoltare profesională pentru cercetătorii care îndeplinesc standardele științifice specifice, stabilirea unor criterii clare și transparente de recrutare și de prioritizare a promovărilor sunt elemente menite să asigure creșterea gradului de atractivitate pentru dezvoltarea unei cariere în cercetare și, implicit, a performanțelor științifice ale cercetătorilor. În absența unei securizări psihologice și a perpetuării unui climat de instabilitate și impredictibilitate, a unui sistem de evaluare construit pe criterii scientometrice, care eludează specificul cercetării fundamentale din domeniul științelor umaniste și sociale, este afectată nu doar calitatea rezultatelor cercetătorilor, dar și una dintre misiunile asumate prin Cartă, la nivel instituțional: „Universitatea susține și promovează, prin toate mijloacele specifice, cercetarea fundamentală și cercetarea aplicată, în domeniile aferente unor multiple specializări, de la științele exacte, științele naturii, științele

sociale și umaniste, până la științele ingineresti, educație fizică și sport, în acord cu exigențele unei societăți bazate pe progres, în numele binelui public și în respectul eticii profesionale” (Carta UAIC, cap. II, Art. 3).

5. Direcții de acțiune și măsuri operaționale

Pentru atingerea obiectivelor enunțate, propunem o serie de acțiuni și măsuri de operaționalizare, vizând trei planuri de intervenție: resursă umană, infrastructură și parteneriate privind activitatea de cercetare. Prezentăm în rândurile care urmează propunerile de operaționalizare, cu mențiunea că ele sunt perfectibile, urmând să fie amendate cu propunerile primite din partea colectivului DSU.

OS1. Creșterea contribuției științifice a DSU la consolidarea poziției ICI și, implicit, a Universității în ecosistemul național și internațional de cercetare

Acțiuni și măsuri operaționale:

- Sprijinirea grupurilor de cercetare interdisciplinare și atragerea în colectivele de cercetare a studenților de la programele de doctorat, masterat și licență, prin încheierea unor acorduri de colaborare cu facultățile cu profil din Universitate;
- Dezvoltarea și consolidarea parteneriatelor strategice pe termen lung cu grupuri de cercetare din țară și străinătate pe problematici comune de cercetare;
- Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii de cercetare din departament, asigurând condițiile optime pentru desfășurarea activităților;
- Diseminarea rezultatelor cercetării în jurnale și edituri relevante pentru domeniul științelor sociale și umaniste din circuitul științific internațional;
- Perfecționarea personalului de cercetare prin participarea la programe de formare și mobilități transnaționale;
- Implementarea unui sistem de mentorat pentru cercetătorii aflați la începutul carierei, în vederea sprijinirii integrării acestora în colectiv și a diminuării riscului de neîndeplinire a standardelor de performanță necesare dezvoltării profesionale;
- Sprijinirea integrării cercetătorilor în rețelele colaborative și consorții internaționale în vederea participării la competiții internaționale pentru granturi de cercetare;
- Valorificarea oportunităților de colaborare în domeniul CD, din cadrul alianței europene EC2U din care Universitatea face parte;
- Perfecționarea resursei umane în domeniul implementării proiectelor de cercetare prin continuarea seminarelor de formare privind realizarea aplicațiilor de proiect;

- Valorificarea expertizei cercetătorilor și cadrelor didactice cu experiență în implementarea proiectelor de cercetare în vederea creșterii ratei de participare la programele de finanțare naționale și internaționale;
- Alcătuirea de grupuri suport pentru redactarea cererilor de finanțare, incluzând membri ai SMACS cu expertiză pe linii de finanțare specifice.

OS2. Conectarea temelor de cercetare la provocările societale și asigurarea transferului de cunoaștere la nivelul comunității

Acțiuni și măsuri operaționale:

- Inventarierea domeniilor de competență și a temelor de cercetare prioritare din programul Orizont Europa 2021-2027, în acord cu Planul Național de Cercetare, Dezvoltare și inovare pentru perioada 2022-2027;
- Racordarea problematicilor de cercetare la direcțiile strategice europene, în strânsă legătură cu spectrul de competență al personalului de cercetare;
- Asocierea DSU în consorții de cercetare-dezvoltare și încheierea de parteneriate cu institute de cercetare din țară și străinătate;
- Stimularea direcțiilor de cercetare competitive, inclusiv prin politica de atragere de tineri cercetători și doctoranzi cu preocupări pe teme de cercetare dezvoltate la nivelul departamentului;
- Sprijinirea înființării de centre de cercetare care să coaguleze cercetători și cadre didactice, pe arii comune de cercetare, asigurând astfel competitivitatea acestora în competițiile naționale și internaționale;
- Sprijinirea cu resurse financiare și materiale a manifestărilor științifice cu tradiție organizate la nivelul DSU (Conferința IPHSS, Simpozionul internațional MLD);
- Participarea la evenimente de tradiție privind popularizarea științei în rândul publicului larg, de tipul Ziua Cercetătorului la UAIC, Noaptea Cercetătorilor;
- Inițierea unei serii de evenimente de popularizare a activităților de cercetare la nivelul comunității, cu adaptarea conținutului și a mijloacelor de comunicare la categoriile de public țintă: populația de vârstă școlară (organizarea unor acțiuni de tipul Hai în laborator! sau Fii cercetător pentru o zi!) și populația adultă (organizarea unor evenimente de diseminare a științei, după modelul prelecțiilor junimiste, menite să crească gradul de conștientizare a importanței cercetării în viața comunității);
- Organizarea, în colaborare cu facultățile cu profil socio-uman din Universitate, a unor stagii de practică/ școli de vară dedicate studenților de la programele de licență și master, în vederea familiarizării cu problematica și specificul activităților de cercetare;

- Diseminarea activităților DSU atât pe canalele oficiale (site instituțional), cât și pe cele informale de comunicare (rețele sociale, media);

OS3. Asigurarea unui climat de lucru stabil și predictibil, care să asigure premisele dezvoltării și valorificării la nivel maxim a potențialului colectivului de cercetători

Acțiuni și măsuri operaționale:

- Fluidizarea procesului administrativ și implementarea unui circuit simplificat al documentelor elaborate la nivelul DSU, inclusiv prin utilizarea de instrumente digitale;
- Consultarea colectivului de cercetători asupra tuturor măsurilor adoptate la nivel administrativ;
- Transparentizarea procesului decizional, prin informarea regulată a colegilor asupra ordinii de zi a ședințelor de consiliu de la nivelul DSU și ICI;
- Delegarea de atribuții și responsabilități administrative membrilor consiliului științific, în vederea eficientizării activității administrative;
- Diseminarea cu celeritate pe canalele de comunicare instituțională a solicitărilor de ordin administrativ primite din partea conducerii Universității, astfel încât să se asigure un timp rezonabil de reacție din partea cercetătorilor;
- Stimularea colaborărilor intradepartamentale și a colaborărilor cu cadrele didactice și grupurile de cercetare de la nivelul facultăților, pe problematici afine de cercetare;
- Revizuirea documentelor care reglementează activitatea DSU, în acord cu prevederile noii Legi privind Statutul personalului de cercetare, dezvoltare și inovare;
- Revizuirea și adaptarea grilelor de evaluare la criteriile naționale și la specificul fiecărui domeniu științific, asigurând astfel premisele dezvoltării unei cariere unitare în cercetare;
- Stabilirea unor criterii de priorizare a promovărilor la nivelul colectivului, ținând cont, pe lângă criteriile științifice aferente fiecărui grad profesional, de toate categoriile de rezultate specifice activității de cercetare (în acord cu prevederile Art. 27 din noua Lege privind Statutul personalului de cercetare, dezvoltare și inovare);
- Revizuirea grilei de acordare a gradațiilor de merit, cu ponderarea punctajelor acordate fiecărui item, în vederea asigurării accesului echitabil al cercetătorilor la astfel de recompense, indiferent de domeniul științific căruia îi aparțin;
- Susținerea grupurilor de cercetare de la nivelul DSU prin recrutarea de cercetători care să consolideze și să faciliteze dezvoltarea direcțiilor de cercetare competitive;
- Încurajarea demersurilor de abilitare a cercetătorilor din departament, în vederea cooptării de doctoranzi în activitățile de cercetare ale Departamentului;

- Recrutarea de noi cercetători, din țară sau străinătate, și sprijinirea integrării acestora, inclusiv prin accesarea de programe specifice de finanțare naționale și/sau internaționale;
- Asigurarea resurselor financiare necesare formării și perfecționării continue a cercetătorilor (grantul FCSU, recent implementat de către conducerea UAIC, oferă o soluție în acest sens).

6. Concluzii

Ponderea cercetării în formula de finanțare a universităților, precum și rolul ei în creșterea vizibilității instituționale impun adoptarea, pe termen mediu și lung, a unei strategii de susținere financiară consistentă pentru activitățile de cercetare din Universitate. Valorificarea potențialului inovator al personalului de cercetare, împreună cu o serie de măsuri de fluidizare și dinamizare a suportului administrativ în implementarea proiectelor de cercetare asigură premisele unei creșteri a rezultatelor științifice și, implicit, ale consolidării prestigiului Universității noastre ca instituție academică de predare și cercetare. Analiza situației actuale din Departamentul de Științe Socio-Umane relevă potențialul colectivului de cercetători și caracterul competitiv al problematicilor de cercetare. Obiectivul strategic la nivel managerial rămâne creșterea vizibilității DSU, prin diseminarea rezultatelor științifice în jurnale și edituri din circuitul științific internațional, specifice domeniilor științelor umaniste și sociale, și prin asigurarea transferului de expertiză și cunoaștere la nivelul comunității.

Consider că dincolo de tentația unor promisiuni care exced atribuțiile unui director de departament, un program managerial trebuie să cuprindă un set de obiective realiste și fezabile, iar măsurile de operaționalizare propuse să fie adaptate specificului activității noastre de cercetare. Aspecte care țin de evaluarea performanțelor cercetătorilor sau de flexibilizarea programului de lucru sunt reglementate de legislația în vigoare, respectiv de regulamentele instituționale și contractul colectiv de muncă. De altfel, legiuitorul prevede ca, în termen de 180 de zile de la data intrării în vigoare a noii Legi privind Statutul personalului de cercetare, dezvoltare și inovare, Universitatea să elaboreze actele normative în domeniu. Fără îndoială că prezentul program managerial este perfectibil și că măsurile propuse de mine pot fi îmbunătățite, în urma consultării colegilor din departament. În calitate de director, voi promova un management participativ, bazat pe consultarea preliminară a colegilor asupra măsurilor și acțiunilor întreprinse și pe implicarea activă a acestora în adoptarea deciziilor care vizează activitatea Departamentului. Desigur, direcțiile de dezvoltare prefigurate în prezentul program managerial nu pot deveni realitate fără sprijinul și încrederea colectivului din care fac parte și fără suportul conducerii Universității noastre.

Iași, 17.06.2024

CSII dr. Mihaela MOCANU